

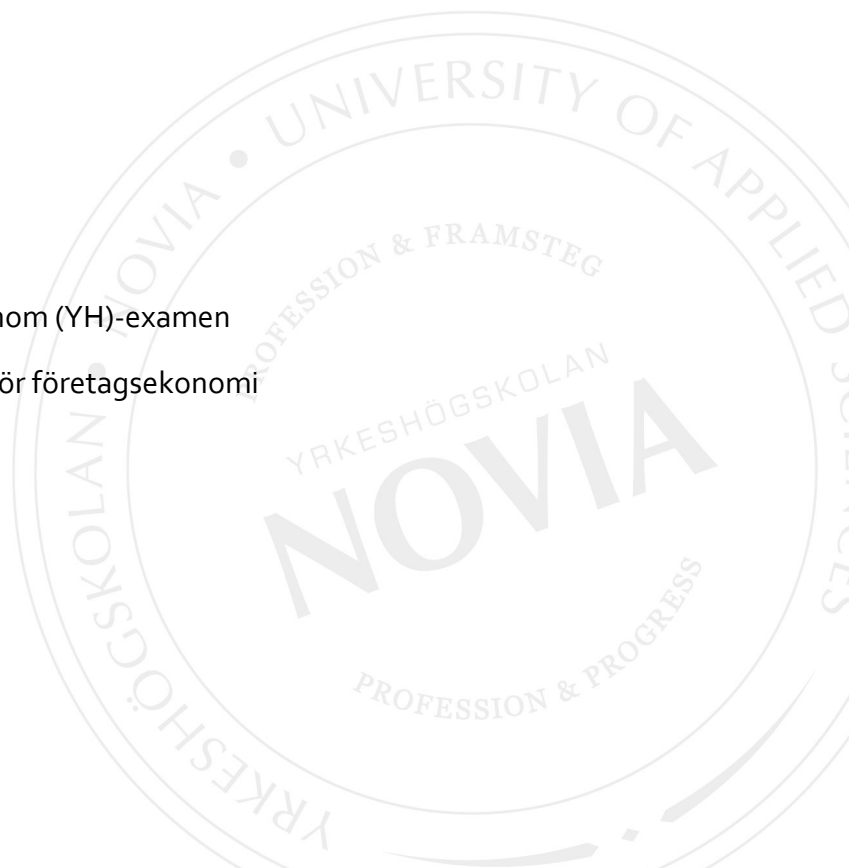
AEO-certifiering av SME-företag

Benjamin Sandvik

Examensarbete för tradenom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Vasa 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Benjamin Sandvik

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningsalternativ: Internationell handel

Handledare: Linda Jönn

Titel: AEO-certifiering av SME-företag

Datum 13.4.2017 Sidantal 38

Abstrakt

I takt med att den internationella leveranskedjan utvecklas uppkommer nya säkerhetsmässiga hot. Europeiska kommissionen har i samarbete med WCO sedan år 2005 aktivt motverkat dessa hot genom att implementera sitt program för godkända ekonomiska aktörer (AEO) genom hela gemenskapsområdet. Detta program ämnar utveckla ett standardiserat förfarande för utvärdering av ekonomiska aktörer, där de företag som väljer att medverka erhåller rätten till en rad säkerhetsmässiga och ekonomiska förmåner. Genom avtal för ömsesidigt erkännande av de standardiserade förfaranden AEO-programmet baseras på, har även fyrtio så kallade tredje länder utanför gemenskapsområdet beviljats rättigheten till de förmåner det medför.

Det finns idag endast cirka 70 AEO-certifierade företag i Finland. Detta beror på att de kriterier ett företag måste uppfylla för att erhålla en AEO-certifiering främst utarbetats för större multinationella företag. Detta examensarbete kommer genom en AEOF-certifiering av Vasaspedition AB utreda vilka kriterier SME-företag bör uppfylla för att erhålla en AEO-certifiering

Syftet med detta examensarbete är att det vid sidan av tullmyndighetens föreskrifter framöver skall fungera som ytterligare en resurs för SME-företag, vilka önskar uppnå en AEO-certifiering och därmed främja sin konkurrenskraft bland internationella företag.

Språk: svenska

Nyckelord: AEO, SME-företag

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Benjamin Sandvik

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Kansainvälinen kauppa

Ohjaaja: Linda Jönn

Nimike: PK-yritysten AEO-sertifiointi

Päivämäärä 13.4.2017 Sivumäärä 38

Tiivistelmä

Kun kansainvälinen toimitusketju kehittyy, syntyy uusia turvallisuuteen liittyviä uhkia. Eurooppalainen kommissio on yhteistyössä WCO:n kanssa vuodesta 2005 lähtien aktiivisesti ehkäissyt nämä uhat toteuttamalla AEO-Ohjelmaa (valtuutetun talouden toimija) koko yhteisalueellaan. Tämä ohjelma pyrkii kehittämään standardisoitua menettelytapaa taloudellisten toimijien arvioimisään. Ohjelmaan osallistuneet yritykset saavat oikeuden useaan turvallisuuteen liittyvään ja taloudelliseen etuun. Keskinäisellä sopimuksella noin 40 kolmannen osapuolen maille yhteisalueen ulkopuolella on myönnetty oikeus edellä mainittuihin etuihin.

Nykypäivänä Suomessa on ainoastaan noin 70 AEO-sertifioitua yritystä. Tämä johtuu siitä, että AEO-sertifioinnin vaatimukset ovat luotuja kansainvälisiin yrityksiin. Tämä opinnäytetyö selvitti tekemällä AEOF-sertifiointia, mitkä vaatimukset PK-yritysten on täytettävä saadakseen AEO-sertifioinnin.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tulevaisuudessa toimia resurssina PK-yrityksille, jotka toivovat saavuttavansa AEO-sertifioinnin ja sen myötä edistää kilpailukykyään kansainvälisten yritysten keskuudessa.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: AEO, PK-yritys

BACHELOR'S THESIS

Author: Benjamin Sandvik

Degree Programme: Business administration

Specialization: International business

Supervisor(s): Linda Jönn

Title: AEO-certification of SMEs

Date 13.4.2017 Number of pages 38

Abstract

As the international supply chain develops, new security threats arise. The European Commission, in cooperation with WCO has since 2005 actively countered these threats by implementing its program for authorised economic operators (AEO) throughout the European union. This program aims to develop a standardized procedure for the evaluation of economic operators, where the companies that choose to participate will receive the right to a number of security- and economical benefits. Through mutual recognition agreements of the standardized procedures the AEO program is based on, forty so-called third countries outside the EU area have so far been granted the right of its benefits.

Today there are only a mere 70 AEO-certified businesses in Finland. The reason for this is the criteria a company must meet in order to obtain an AEO certification, since these are primarily developed for large multinational companies. Through an AEOF-certification of Vasaspedition Ab this thesis examines the criteria that SMEs must meet in order to obtain an AEO-certification.

The aim of this thesis is that it hereinafter may serve as a resource for SMEs, who wish to achieve an AEO-status and thus improve their competitiveness among international companies.

Language: Swedish

Key words: AEO, SMEs

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte.....	1
1.2	Vasaspedition Ab – Vaasahuolinta Oy.....	2
1.3	Avgränsning.....	2
1.4	Litteratur.....	2
2	AEO – Godkänd ekonomisk aktör (Authorised Economic Operator).....	3
2.1	AEOS – Säkerhet och skydd.....	4
2.2	AEOC – Tullförenklingar.....	5
2.3	AEOF – Kombinerat tillstånd.....	5
3	Förmåner.....	6
3.1	Reducerat antal fysiska och dokumentbaserade kontroller.....	6
3.2	Möjlighet till val av plats för kontroll.....	6
3.3	Prioriterad behandling av försändelser.....	7
3.4	Lättare att erhålla rätten för tullförenklingar.....	7
3.5	Reducerat uppgiftskrav vid summariska deklARATIONER.....	8
3.6	Förhandsunderrättelse.....	8
3.7	Förbättrad relation med tullmyndigheten.....	9
3.8	Erkännande som säker affärspartner.....	9
3.9	Ömsesidigt erkännande.....	10
3.10	Övriga fördelar.....	10
4	Nackdelar.....	12
5	SAFE (Security and facilitation in a global environment).....	12
6	MRA-Avtal (Mutual Recognition Arrangement/Agreement).....	14
7	AREX-Systemet.....	17
8	Utförande av AEO-revisionen.....	19
8.1	Befintliga tillstånd.....	19
8.2	Dotterbolag med gemensamma förfaranden.....	21
8.3	Ansökningsprocessen.....	21
8.4	Självutvärdering (SAQ, Self Assessment Questionnaire).....	22
8.4.1	Allmän information om företaget.....	23
8.4.2	Affärsvolym.....	24
8.4.3	Tullstatistik.....	25
8.4.4	Tidigare efterlevnad.....	27
8.4.5	Redovisnings-, logistiksystem och redovisningsspår.....	27

8.4.6	Internrevision.....	28
8.4.7	Varuflöde	30
8.4.8	Tullrutiner.....	31
8.4.9	IT-system och dokumentationssäkerhet.....	32
8.4.10	Ekonomisk solvens	33
8.4.11	Kunskaper och yrkeskvalifikationer	34
8.4.12	Säkerhet och skydd.....	34
8.4.13	Logistikprocesser	35
8.4.14	Varulager.....	36
9	Sammanfattning och avslutande ord.....	37
10	Källförteckning.....	39

Förord

Detta är resultatet av ett examensarbete som gjorts i samband med en AEOF-certifiering av Vasaspedition Ab. Examensarbetet är den avslutande delen i utbildningen för företagsekonomi vid Yrkeshögskolan Novia i Vasa.

Jag vill tacka min uppdragsgivare Vasaspedition Ab för möjligheten att få en inblick i den ständigt föränderliga internationella leveranskedjan. Jag vill även tacka min handledare Linda Jönn för hennes engagemang och ovärderliga stöd genom hela denna process.

Benjamin Sandvik

11.4.2017 Vasa

Ordlista

AEO Authorised Economic Operator/Godkänd ekonomisk aktör

AEOC Tullförenklingar

AEOS Säkerhet och skydd

AEOF Kombinerat tillstånd: tullförenklingar, säkerhet och skydd

AEO Compact Model Compliance and Partnership Customs and Trade

BIFA British International Freight Association

CCC Customs Community Code

EORI Economic Operator Registration and Identification

Gemenskapen/Gemenskapsområdet Europeiska unionen EU, tidigare europeiska gemenskapen EG

IATA International Air Transport Association

MRA (Mutual Recognition Arrangement/Agreement) Överenskommelse om ömsesidigt erkännande av internationella förordningar och avtal

SAFE Security and Facilitation in a global Environment, WCO:s ramverk vilket lägger fram standarder för att vägleda internationella tullorganisationer till fördel för enklare, effektivare och mer standardiserad handel.

SAQ Self Assessment Questionnaire, självutvärdering

SME-företag Small and Medium Enterprises/Små och medelstora företag

UNECE United Nations Economic Commission for Europe

UCC Union Customs Code/Unified Customs Code

WCO World Customs Organization

1 Inledning

I takt med att den internationella leveranskedjan utvecklas uppkommer nya säkerhetsmässiga hot. Europeiska kommissionen har i samarbete med WCO sedan år 2005 aktivt motverkat dessa hot genom att implementera sitt program för godkända ekonomiska aktörer (AEO) genom hela gemenskapsområdet. Detta program ämnar utveckla ett standardiserat förfarande för utvärdering av ekonomiska aktörer, där de företag som väljer att medverka erhåller rätten till en rad säkerhetsmässiga och ekonomiska fördelar. Genom avtal för ömsesidigt erkännande av de standardiserade förfaranden AEO-programmet baseras på, har fyrtio så kallade tredje länder utanför gemenskapsområdet beviljats rättigheten för de fördelar det medför.

AEO-programmets huvudsakliga syfte är att främja internationell handel samt att öka den internationella leveranskedjans säkerhet genom standardiserade rutiner och företeelser. En godkänd ekonomisk aktör (AEO-aktör) skall efter en certifiering erhålla rätten till olika förmåner som till exempel prioriterad behandling av försändelser och reducerade antal fysiska och dokumentbaserade kontroller, vilka tas upp i del 3: Förmåner.

Det finns idag endast cirka 70 AEO-certifierade företag i Finland. Detta beror på att de kriterier ett företag måste uppfylla för att erhålla en AEO-certifiering främst utarbetats för större multinationella företag. Detta examensarbete kommer genom en AEOF-certifiering av Vasaspedition Ab kartlägga de kriterier som SME-företag bör uppfylla för att erhålla en AEO-certifiering.

1.1 Syfte

Jag kommer på uppdrag av Vasa Spedition Ab fungera som resurs genom hela den process som slutligen skall leda till AEOF-certifiering. På initiativ av tullen skall ansökan och tillhörande revisioner till så stor del som möjligt utföras på svenska. Detta innebär att denna ansökan kommer att bli den första i Finland i sitt slag och har sedan dess start i november 2016 medfört unika problem som måste lösas. Detta examensarbete utförs i huvudsak för Vasa Speditionens räkning, men tullen har uttryckt intresse för en utvärdering av tullmyndighetens officiella tjänster och hur eventuella förbättringar kan implementeras såväl på deras finska som på svenska tjänster.

Syftet med detta examensarbete var att utreda vilka specifika krav som bör uppnås samt vilka strukturella förändringar som måste implementeras för att Vasaspedition Ab skall erhålla en AEOF-certifiering. Examensarbetet utreder hur en AEO-certifiering kan anpassas för SME-företag och gav mig samtidigt en djupare inblick i den internationella logistikkedjan och de standarder som implementeras.

1.2 Vasaspedition Ab – Vaasahuolinta Oy

Vasaspedition Ab är ett företag verksamt inom transport och spedition. Företaget grundades år 1989 och sysselsätter idag fem personer. Deras huvudkontor är lokaliserat i Runsor, Vasa, varifrån de styr all verksamhet.

Vasaspedition Ab har för detta examensarbete fungerat som uppdragsgivare i sin process för att uppnå en AEOF-certifiering.

1.3 Avgränsning

Som en direkt följd av detta examensarbets begränsade omfattning har jag tvingats att signifikant avgränsa dess innehåll. Examensarbetet kommer endast vidareutveckla Europeiska kommissionens riktlinjer för AEO-certifiering, vilka hittas i TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6, och omformulera dessa för att anpassas för SME-företag. Syftet är således att detta examensarbete skall fungera som ytterligare en resurs vilken kan användas av SME-företag vid sidan av TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6. Information som framkommer i Europeiska kommissionens riktlinjer kommer därför endast i en mycket begränsad grad upprepas då fokuset kommer ställas på de skillnader ett multinationellt företag/koncern och SME-företag kan påträffa vid en AEO-certifiering.

Trots att Vasaspedition Ab fungerar som uppdragsgivare för detta examensarbete kommer inga specifika detaljer om företagets interna verksamhet eller struktur att framgå på grund av säkerhetsskäl. Jag kommer endast att belysa relevanta fall med generella exempel som Vasaspedition Ab har tillämpat för att möjliggöra AEO-certifiering.

1.4 Litteratur

Europeiska kommissionens och tullmyndigheternas riktlinjer för AEO-certifiering förnyas kontinuerligt för att anpassa sig till nya säkerhetsmässiga hot mot den internationella leveranskedjan. Med orsak av detta kommer examensarbetet i huvudsak endast beakta

information som utkommit efter den senaste ändringen gällande bland annat kunskaper och yrkeskvalifikationer, vilken utgavs i maj 2016.

Examensarbetet kommer att basera all information väsentlig för AEO-certifieringen på Europeiska kommissionens och tullmyndigheten officiella föreskrifter. Ytterligare kommer detta examensarbete baseras på skribentens särskilda kunskap, vilken erhållits genom möten och kontinuerlig korrespondens med den finländska tullmyndigheten, samt genom utförd revision av Vasaspedition Ab.

2 AEO – Godkänd ekonomisk aktör (Authorised Economic Operator)

AEO-programmet presenterades för första gången av WCO (World Customs Organisation) år 2008. Programmet baserar sig på ett partnerskap mellan gemenskapens tullmyndigheter och ekonomiska aktörer och ämnar utveckla dess relation och implementera förmåner för de ekonomiska aktörer som väljer att ta del av det. En AEO-certifiering är helt frivillig och skall enligt europeiska kommissionen förbli så eftersom att samtliga ekonomiska aktörers verksamheter inte direkt kan dra nytta av de förmåner som medföljer, vilka behandlas i del 3.

AEO-programmets huvudsakliga syfte är att främja internationell handel samt att öka den internationella leveranskedjans säkerhet genom standardiserade rutiner och företeelser. En godkänd ekonomisk aktör (AEO-aktör) skall efter en certifiering erhålla rätten till olika förmåner som till exempel prioriterad behandling av försändelser och reducerade antal fysiska och dokumentbaserade kontroller, vilka tas upp i del 3: Förmåner.

En AEO-certifiering är i sig själv helt kostnadsfri, men det är viktigt att notera att kostnader vanligen uppkommer i certifieringsprocessen då strikta kriterier som ställs av tullmyndigheterna måste mötas. Dessa kostnader är vanligen relaterade till utvecklingen av säkerhetsfrämjande rutiner och dess implementering genom hela företagets verksamhet. Detta kan till exempel specifikt gälla implementerandet av IT-säkerhetsfrämjande åtgärder som serversystem eller fysisk säkerhet som kameraövervakning, standarder gällande ID-handlingar eller larmsystem.

UNECE definierar en godkänd ekonomisk aktör enligt WCO:s ramverk SAFE som en part vilken oavsett funktion deltar i den internationella handeln av varor och som har godkänts av en nationell tulladministration och uppfyller WCOs eller likvärdiga säkerhetsstandarder genom hela leveranskedjan. AEO-certifikatet inkluderar bland annat tillverkare, importörer, exportörer, mäklare, transportföretag, förmedlare, speditörer, hamnar, flygplatser, terminaloperatörer, lagerhanterare och distributörer.

(UNECE/2012)

AEO-programmet delas in i tre kategorier: AEOS – säkerhet och skydd, AEOC – tullförenklingar och AEOF – kombinerat tillstånd. Det är upp till den ansökande ekonomiska aktören att i samråd med tullmyndigheten utreda vilken certifiering som potentiellt kunde medföra största mängd fördelar utgående från dennes organisationella struktur. Det är således inte möjligt att vid ett tillfälle inneha flera typer av AEO-certifikat, utan ett AEOS- eller AEOC-certifikat kan vid behov uppgraderas till ett AEOF-certifikat.

2.1 AEOS – Säkerhet och skydd

För att erhålla en AEOS-certifiering bör den ekonomiska aktören styrka att denne inte sedan tidigare begått allvarliga överträdelser av tullföreteelser eller skatteregler och får inte ha blivit dömd för något allvarligt brott som rör dennes ekonomiska verksamhet. Den ansökande ekonomiska aktören skall uppvisa en hög nivå av rutinmässig kontroll över sina transaktioner genom lämpliga system för affärsbokföring och när tillämpligt även implementera rutiner för bokföring av transporter.

Upprätthållandet av en AEOS-certifiering kan medföra betydande långsiktiga kostnader, varför den ansökande ekonomiska aktören skall uppvisa en god ekonomisk solvens vilken kan styrkas genom tre års bokslut eller ifall företaget är nystartat, en projektion för framtida ekonomisk verksamhet. Dessa finansiella uppgifter skall även vid behov styrkas av externa finansinstitut genom uppvisandet av tillgångar eller en revisionsrapport. Under hela ansökningsprocessen skall det tydligt framgå att säkerhetsmässiga rutiner gällande intern och extern verksamhet både tillämpas och kontinuerligt utvecklas. Till skillnad från AEOC kräver en AEOS-certifiering inte att det logistiksystem som tillämpas genom verksamheten kan skilja på unionsvaror och icke-unionsvaror.

De ekonomiska aktörer vilka uppnår samtliga krav för en AEOC-certifiering skall omedelbart erkännas som en tillförlitlig aktör, vilken har tagit nödvändiga steg för att trygga den internationella leveranskedjan. Detta erkännande skall gälla för samtliga berörda statliga instanser och affärspartners. Efter en potentiell certifiering kan den godkände ekonomiska aktören även erhålla fördelar genom framtida MRA-avtal med tredjeländer.

(Europeiska kommissionen/2006/1450 s.11)

2.2 AEOC – Tullförenklningar

För att kvalificera för en AEOC-certifiering skall den ansökande ekonomiska aktörer likt vid en AEOC-certifiering påvisa att inga tidigare brott eller överträdelser av tullföreteelser begåtts. Även i detta fall skall den ansökande ekonomiska aktören uppvisa en hög grad av kontroll av intern och extern verksamhet för att motverka felaktiga transaktioner samt illegal verksamhet.

Då de kriterier, vilka framkommer i del 2.1: AEOC, 2.2: AEOC och 8.4: Självutvärdering överensstämmer med de flesta tillstånd och förmåner som Europeiska tullmyndigheter erbjuder, innebär dessa ett förenklat förfarande vid ansökan och godkännande av förmåner. Dessa förmåner kan i tillämpliga fall även erhållas även om den ekonomiska aktören inte innehar en AEO-certifiering, men omfattningen av förberedelserna för dessa kommer att motsvara de samma som en godkänd ekonomisk aktör genomgått.

AEOC-certifieringen kommer specifikt att medföra förmånligare och prioriterad behandling av fysiska och dokumentbaserade kontroller. Det bör dock noteras att en AEOC-certifiering inte medför förenklningar vilka omfattar säkerhetsmässiga åtgärder. (Europeiska kommissionen/2006/1450 s.10-11)

2.3 AEOF – Kombinerat tillstånd

AEOF-certifikatet kombinerar både AEOC- och AEOC-certifikatet för att bilda ett heltäckande tillstånd, vilket beviljar samtliga förmåner de Europeiska tullmyndigheterna och samverkande tredjeländer erbjuder. Trots att AEOF-certifikatet kräver att alla kriterier för godkända ekonomiska aktörer uppfylls (vilka listat i del 12: Självutvärdering), bör det noteras att detta inte alltid leder till ett automatiskt godkännande av samtliga förmåner och förenklningar.

De huvudsakliga fördelarna, vilka listas i del 3: Förmåner, kommer att beviljas individuellt för varje fall. Den väsentliga skillnaden mellan en godkänd och en icke-godkänd ekonomisk aktör är dock att dessa fördelar, då i form av förenklingar av tullrutiner och prioriterad behandling av försändelser, beaktar tidigare utförda säkerhetskontroller. Detta ger den godkända ekonomiska aktören en betydande fördel, då denne avsevärt snabbare kan erhålla eventuella fördelar.

3 Förmåner

En AEO-certifiering ger oberoende av sin specifika natur tillgång till en rad förmåner. I denna del kommer jag att redogöra de huvudsakliga förmånerna en AEO-certifiering medför och belysa hur dessa förmåner relaterar till respektive certifikat. Det bör dock noteras att en AEO-certifiering inte ovillkorligen beviljar samtliga tullförmåner och tillstånd, utan snarare underlättar ansökningsprocessen för dessa.

3.1 Reducerat antal fysiska och dokumentbaserade kontroller

En ekonomisk aktör skall genom en AEO-certifiering ses som en tillförlitlig partner till tullen, oavsett berörda medlemsländer, vilket skall resultera i ett minskat antal fysiska och dokumentbaserade kontroller. Detta innebär att den godkända ekonomiska aktören erhåller en sänkt riskklassificering och kan därmed dra nytta av förenklade gränskontroller genom MRA-avtal och förordningar baserade på europeiska gemenskapens tullkodex (CCC). Utöver ett minskat antal kontroller skall även kontrollerna i fråga vara mindre ingående och reducera den mängd uppgifter AEO-aktören måste uppges vid varje enskilt tillfälle.

Denna förmån gäller innehavare av samtliga AEO-certifikat.

3.2 Möjlighet till val av plats för kontroll

En AEO-certifierad ekonomisk aktör skall, efter att denne underrättats, i mån av möjlighet ges möjligheten att välja plats för kontroller för att minimera störningar eller förseningar i varuflödet. Detta tillåter aktören att både förbereda och implementera uppdateringar till sitt schema och på så sätt minimera eventuella förseningar en kontroll kan orsaka. Aktören kan

i och med detta även i förväg anpassa sin försändelse så att den enklare kan kontrolleras antingen genom smidigare åtkomst i lastningsskedet eller genom användning av återförslutbara förpackningar.

Denna förmån gäller innehavare av samtliga AEO-certifikat.

3.3 Prioriterad behandling av försändelser

En AEO-aktörs försändelser skall, ifall dennes försändelse väljs ut för kontroll, garanteras prioriterad behandling. Detta tillämpas genom att ge förtur till godkända ekonomiska aktörer gentemot icke-certifierade ekonomiska aktörer och på så sätt minimera den tid en säkerhetsinspektion kräver.

Denna förmån gäller innehavare av samtliga AEO-certifikat.

3.4 Lättare att erhålla rätten för tullförenklingar

Enligt tullbestämmelserna (CCC) måste en ekonomisk aktör inte vara AEO-certifierad för att använda tullförenklingar. Den övergripande fördelen med AEOC-certifikatet (AEO-Tullförenklingar) har dock påvisats vara att godkända ekonomiska aktörer lättare kan erhålla rättigheten till dessa tullförenklingar, när kraven för dessa ofta redan uppfyllts vid en AEO-certifiering. Det är viktigt att notera att en AEO-certifiering, oavsett dess specifika natur, inte nödvändigtvis innebär en direkt rätt att använda samtliga tullförenklingar. Varje ansökan gällande tullförenklingar beaktas individuellt av den berörda tullmyndigheten och baserar sig då på en kombination av uppgifter om den ansökande ekonomiska aktören och tidigare utfärdade certifieringar.

De specifika kriterier som anses ha uppfyllts genom en AEOC-certifiering kan hittas i de artiklar i tullkodexen som ses nedan i tabell 1.

Tabell 1. Kriterier som anses ha uppfyllts genom en AEOC-certifiering.

Lokal klarering	Artikel 264.3
Förenklad deklaration	Artiklarna 261.4, 270.5
Reguljär fartygslinje	Artikel 313b 3a
Bevis på gemenskapsstatus/godkänd avsändare	Artikel 373.3
Bevis på gemenskapsstatus /art. 324e	Artikel 373.3
Förenklningar vid transitering	Artiklarna 373.3 och 454a 5
Kontroll exemplar T-5/art. 912g	Fastställs inte uttryckligen men framgår av artikel 912g 4

(TAXUD/2006/1450 s.15)

Denna förmån gäller innehavare av AEOC och AEOF.

3.5 Reducerat uppgiftskrav vid summariska deklarationer

Godkända ekonomiska aktörer ges rättigheten att inge summariska deklarationer som endast uppfyller reducerade uppgiftskrav. Dessa förfaranden möjliggör att varor automatiskt kan tullklareras och att de till exempel inte måste införas i ett tillfälligt lagers bokföring i onödan. Ifall en vara inte härstammar från ett gemenskapsland kan dess ursprung styrkas med ett T2L-dokument vid det tullkontor var varorna anmäls i AREX-systemet, vilket tas upp i del 7: AREX-systemet.

(Finska tullmyndigheten, 2010)

3.6 Förhandsunderrättelse

Tullmyndigheterna besitter en ovillkorlig rätt att utföra fysiska inspektioner på samtliga försändelser de hanterar. Beslut om inspektion kan genom detta tas redan innan försändelsen nått fram och tas då vanligen utifrån en säkerhetsrelaterad riskanalys. Riskanalysen kan till exempel basera sig på summariska deklarationer som ekonomiska aktörer lämnar in i samband med in- eller utförelse av varor från gemenskapsområdet.

Då en AEO-certifierad aktör lämnar in en summarisk deklaration för en försändelse kan tullmyndigheten på samma sätt som för en icke godkänd ekonomisk aktör välja ut försändelsen för närmare fysisk inspektion. Om detta sker är dock tullen skyldig att i förväg underrätta AEO-aktören så att denne kan ges möjlighet att anpassa sig till detta och även välja plats för inspektionen. Om denna förhandsunderrättelse emellertid kan påvisas

ha en negativ inverkar på inspektionen eller om det anses att förvarning om en fysisk kontroll kan äventyra dess resultat, kan tullmyndigheten utan förvarning utföra en inspektion. Risken för en oförberedd inspektion av en försändelse minskar dock avsevärt genom en AEO-certifiering.

Denna förmån gäller innehavare av AEOS och AEOF

3.7 Förbättrad relation med tullmyndigheten

En godkänd ekonomisk aktör erhåller ur tullmyndighetens perspektiv ett erkännande som en säker affärspartner (se del 3.8: Erkännande som säker affärspartner). Under ett möte med den finska tullmyndigheten 4.11.2016 beskrev dess representant Sture Skinnar en AEO-aktör som ”grädden av tullens kunder”. Denna förmån innebär bland annat att den godkända ekonomiska aktören tilldelas en kontaktperson hos tullmyndigheten vilken kan assistera vid eventuella problem eller avvikelser. Även om kontaktpersonen inte alltid direkt kan besvara samtliga frågor så skall denne ge råd om vem man skall kontakta för att gå vidare.

3.8 Erkännande som säker affärspartner

BIFA:s generaldirektör Robert Keen hävdar att det huvudsakliga syftet med en AEO-certifiering är att framhäva sig själv gentemot övriga ekonomiska aktörer. Keen påpekar även att själva certifieringsprocessen ger ekonomiska aktörer chansen att analysera processer, utvärdera standarder och identifierar möjliga svagheter inom företaget. En genomförd certifiering kan ge potentiella kunder en trygghet när ett företag kan uppvisa att de uppnår de standarder som ställts av såväl marknaden som myndigheter.

(Handy Shipping Guide, 2016)

Trots att de förmåner som medföljer en AEO-certifiering är ämnade exklusivt för godkända ekonomiska aktörer, kommer dessa förmåner i varierande utsträckning även att påverka övriga parter i leveranskedjan. En certifiering medför därför inte bara de direkta fördelar som behandlas i del 3, utan även indirekta fördelar som till exempel en högre status vilket kan visa sig fördelaktigt vid värvning av nya affärspartners.

3.9 Ömsesidigt erkännande

Det långsiktiga målet för Europeiska kommissionen är att etablera ett globalt ömsesidigt erkännande av AEO-aktörer och genom detta kunna öka förutsägbarheten vid den internationella rörelsen av varor. Kommissionen hävdar att ömsesidigt erkännande är av största vikt då standardiserade kontroller såväl inom gemenskapen som i tredje länder kunde implementeras och genom detta motverka grå ekonomi. Kommissionen ser det inte som realistiskt att alla länder omedelbart skall tillmötesgå dessa standarder men hävdar att det stora antal länder som redan implementerat SAFE-ramverket påvisar en förståelse för de fördelar en fortsatt utbredning av det ömsesidiga erkännandet medför.

Genom MRA-avtal kunde således en AEO-certifiering och övriga jämförbara program innebära att redan godkända ekonomiska aktörer inte måste genomgå en liknande process i ett tredje land, utan genast beviljas de fördelar AEO-aktörer erhåller inom gemenskapen. Befintliga MRA-avtal samt avtal som för tillfället behandlas listas i del 6. (Europeiska kommissionen/2006/1450 s.17)

3.10 Övriga fördelar

Som nämnts i detta kapitel medför en AEO-status förmåner som en icke godkänd ekonomisk aktör inte i samma utsträckning kan ta del av. Utöver de direkta förmånerna som en AEO-aktör erhåller medför själva certifieringsprocessen även indirekta fördelar som kan ha positiva effekter på företaget som helhet. För ett tillverkande företag kan detta innebära en förbättrad överskådlighet av lagersaldo och effektivisering av produktionscykeln och därmed minimera svinn. Certifieringen medför även ökad tillförlitlighet i leveranskedjan då tiden som krävs för varje moment lättare kan beräknas. Dessa förbättringar kan således även på sikt leda till ökad kundlojalitet i takt med att såväl förutsägbarhet som säkerhet konstant förbättras.

Godkända ekonomiska aktörer beviljas genom sin certifiering en lägre riskklassificering inom alla medlemsstater genom MRA-avtal och artikel 5a i europeiska gemenskapens tullkodex. Det är därför väsentligt att samtliga medlemsstater håller berörda nationella myndigheter uppdaterade för att AEO-aktörer skall kunna dra nytta av förmånerna. Europeiska kommissionen påpekar att samtliga AEO-förmåner är avsedda för AEO-aktören och inte dess klienter/kunder. AEO-aktören är således den enda som direkt skall

utnyttja förmånerna trots att aktörens klienter indirekt även kan dra nytta av dem.

(Taxation and Customs Union, 1992)

På nedanstående tabell listas potentiella förmåner en godkänd ekonomisk aktör kan utnyttja samt hur dessa fördelas mellan AEOS- och AEOC-certifikatet.

Tabell 2. Fördelar med AEO-certifiering.

Fördel	AEOC-tillstånd	AEOS-tillstånd	Referens
Lättare att få tillstånd att använda tullförenklingar	X		Art. 38.5 UCC
Färre fysiska och dokumentbaserade kontroller – relaterade till säkerhet och skydd – relaterade till annan tullagstiftning	X	X	Art. 24.1 UCC DA Art. 38.6 UCC
Förhandsunderrättelse om deras sändningar väljs ut för fysisk kontroll (relaterat till säkerhet och skydd)		X	Art. 24.2 UCC DA Art. 38.6 UCC
Förhandsunderrättelse om deras sändningar väljs ut för tullkontroller – relaterade till säkerhet och skydd – relaterade till annan tullagstiftning	X	X	Art. 24.3 UCC DA Art. 38.6 UCC
Om deras sändningar väljs ut för kontroll behandlas de med prioritet	X	X	Art. 24.4 UCC DA Art. 38.6 UCC
De kan lämna önskemål om att tullkontroller ska utföras på en viss plats	X	X	Art. 24.4 UCC DA Art. 38.6 UCC

(TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 s.27)

Utöver dessa förmåner medför samtliga certifikat även indirekta fördelar som till exempel ömsesidigt erkännande med tredjeländer. En AEOF-certifiering medför förenklad tillgång

till samtliga ovanstående fördelar då detta certifikat kombinerar AEOC- och AEOS-certifikatet.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.27 – 28)

4 Nackdelar

Tullorganisationer såväl inom EU som globalt, har sedan 1970-talet markant ökat sin involvering i säkerhetsfrågor gällande den internationella handelskedjan, och har på senare tid även utvecklat säkerhetsstandarder i ett globalt syfte. År 2005 presenterade WCO ramverket SAFE och sedan dess har företag och näringsidkare som bedriver internationell handel i vissa fall tvingats göra betydande initiala och fortlöpande investeringar för att uppfylla alla kriterier som krävs för att uppnå en AEO status. UNECE anser att tullen inte kan erbjuda tillräckliga fördelar och att möjliga kostnader för certifiering inte nödvändigtvis kan motiveras ens på lång sikt. Med detta hävdar UNECE att AEO certifiering till och med kan öka de långsiktiga kostnaderna för internationell handel, vilket globalt resulterar i en fördröjd utbredning.

(UNECE, 2012)

5 SAFE (Security and facilitation in a global environment)

Internationell handel är en väsentlig del av den ekonomiska utvecklingen. Dagens system för internationella transporter av såväl materiella som immateriella varor är dock sårbara för till exempel stöld och terrorism vilket allvarligt kunde skada den globala ekonomin och därmed också välfärden. Även om tullföreteelser ofta kan ses som något negativt som medför förseningar och administrativt arbete, måste vi dock även inse de fördelar dessa innebär då tullföreteelser ger de statliga tullorganisationerna en unik möjlighet som ingen annan statlig organisation har. Genom sin unika rätt till att stoppa och inspektera samtliga försändelser som rör sig över landsgränser kan tullen tillhandahålla ökad säkerhet till den globala distributionskedjan. De kan dessutom bidra till den socio-ekonomiska utvecklingen genom handelsprocedurer (trade facilitation). Ekonomiska aktörer ställs genom detta i den ständiga balansgången mellan säkerhet och frihet.

Denna balansgång menar WCO att understryker behovet av en global strategi för att säkra

den internationella rörelsen av varor. Strategin måste vara utarbetad på ett sätt som är kompatibelt med europeiska förordningar och smidigt kan implementeras internationellt. Utöver detta får strategin varken hindra eller bromsa den landsöverskridande rörelsen av varor, utan snarare främja den.

(World Customs Organisation, 2016 s. 1)

Trots att tullens rätt till att stoppa och inspektera samtliga landsöverskridande försändelser i teorin kunde eliminera illegal handel är det varken acceptabelt eller nödvändigt. Detta kunde teoretiskt göra tullen till en så kallad flaskhals och därmed försvåra den internationella handeln till den grad att många mindre företag inte längre ekonomiskt kan motivera export till följd av den resulterande väntetiden. I värsta fall kunde detta öka tröskeln till den grad att endast marknadsledande företag kunde ägna sig åt export, vilket allvarligt skulle begränsa den väsentliga utvecklingen av den fria marknaden.

För att tackla dessa komplexa problem presenterade WCO-ramverket SAFE (Security and facilitation in a global environment) i juni 2005. Syftet med detta ramverk var att motverka internationell terrorism, korruption och pengatvätt samt främja den internationella handeln. På sikt skall WCO genom SAFE standardisera tullrutiner och tullföreteelser och genom detta garantera likvärdig behandling av varor vid internationell handel, oavsett i vilket medlemsland de äger rum. Sedan detta inträffat har WCOs medlemsstater aktivt arbetat för att uppmuntra implementeringen av SAFE även hos icke- WCO-medlemsstater.

(World Customs Organisation, 2016 s. 1–9)

Syftet med SAFE är att etablera standarder som tillför den globala marknaden säkerhet och förutsägbarhet genom hela leveranskedjan, samt att genom detta stärka samarbetet mellan olika nationella tullorganisationer och ekonomiska aktörer. Detta kan i praktiken betyda att en ekonomisk aktör vet vad tullorganisationen kräver vid en kontroll och hur denne kan förbereda sig för att underlätta säkerhetskontroller och förtullning. SAFE syftar även till att:

- Stärka samarbetet mellan nationella tullorganisationer för att öka deras chanser att förutse och upptäcka illegal verksamhet.
 - Stärka samarbetet mellan tullorganisationer och berörda statliga instanser i till exempel beskattningssyften.
 - Främja harmoniserad rörelse av varor oavsett transportsätt.
 - Främja elektronisk information genom att på förhand motta data angående försändelsers klass, vikt, ursprungsland, uppdragsgivare, slutdestination med mera.
- (World Customs Organisation, 2016 s. 2)

6 MRA-Avtal (Mutual Recognition Arrangement/Agreement)

Genom SAFE uppmanar WCO nationella tullorganisationer att utveckla relationer och bygga partnerskap med ekonomiska aktörer för att säkra och främja handel. Detta kräver att tullorganisationer arbetar tillsammans för att utveckla verktyg för ömsesidigt erkännande av standarder, tillstånd, godkännande och förmåner. Målet med detta är att ekonomiska aktörer skall kunna förutse hur en tull, oavsett medlemsland, kommer att agera och vilka krav som kommer att ställas på dem, samt hur aktören kan förbereda sig på dessa för att undvika utdragna processer.

Ett av WCOs huvudsakliga mål är att med Mutual Recognition Agreements (hädanefter hänvisad till som MRA-avtal) att minimera och optimalt slutligen eliminera överlappande insatser och rutiner så att mindre tid krävs för varje enskild kontroll. MRA-avtal är ett brett begrepp inom ramverket SAFE genom vilket det garanteras att ett tillstånd eller en praxis som korrekt godkänts av en tullorganisation, har genomgått tillräcklig granskning för att automatiskt gälla i alla WCO medlemsstater. Trots att mindre skiljaktigheter kan förekomma fungerar detta avtal på samma sätt som Cassis de Dijon-principen.

Detta betyder att alla medlemsländers nationella tullorganisationer godkänner AEO och därmed förbinder sig att ge omfattande och, om möjligt, ömsesidiga fördelar för alla registrerade AEO-aktörer. Främst uppmanas medlemsländerna att genast vid uppkomst av nya förordningar implementera och vid behov även modifiera all relevant lagstiftning i enlighet med SAFE och AEO-programmet för att upprätthålla dess kompatibilitet.

Ömsesidigt erkännande av AEO skall slutligen främja globaliseringen av den internationella leveranskedjan och kan därför framöver visa sig allt viktigare för företag vilka är aktiva inom import och export.

(World Customs Organisation, 2016 s. 115–117)

Utöver de drygt trettio MRA-avtal som i skrivande stund förhandlas, finns idag redan fyrtio gällande MRA-avtal vilka ses nedan i tabell 3

Tabell 3. Befintliga MRA-avtal.

Date	Country	Date	Country
June 2007	New Zealand – USA	July 2013	Korea - China
May 2008	Japan – New Zealand	October 2013	China - Hong Kong, China
June 2008	Canada – USA	November 2013	India- Hong Kong, China
June 2008	Jordan – USA	December 2013	Israel- Taiwan*
June 2009	Japan – USA	February 2014	Hong Kong, China – Korea
July 2009	EU – Norway**	March 2014	Korea - Mexico
July 2009	EU – Switzerland**	May 2014	EU - China
June 2010	Canada – Japan	June 2014	Hong Kong, China - Singapore
June 2010	Canada – Korea	June 2014	Korea - Turkey
June 2010	Canada – Singapore	June 2014	Malaysia - Japan
June 2010	EU – Japan	June 2014	USA - Israel
June 2010	Korea – Singapore	October 2014	USA - Mexico
June 2010	Korea – USA	December 2014	USA - Singapore
January 2011	Andorra – EU**	March 2015	Israel – Korea
May 2011	Japan – Korea	April 2015	Korea – Dominican Republic
June 2011	Korea – New Zealand	June 2015	Hong Kong, China - Thailand
June 2011	Japan – Singapore	October 2015	India-South Korea
May 2012	EU-USA	November 2015	Switzerland- Norway
May 2012	USA-Taiwan*	December 2015	USA – Dominican Republic
June 2012	China - Singapore	May 2016	Mexico - Canada

*Taiwan - as Non Member State

**The agreements between the EU and Switzerland, EU and Norway, and EU and Andorra, are not traditional MRAs of AEO. The mutual recognition aspect of those agreements applies only to indirect export cases, as Customs security measures in relation to the movement of goods do not exist between them

(World Customs Organisation, 2016 s. 118)

Genom SAFE:s utveckling har vikten av exportkontroller och kontroller av varor med dubbel användning allt mer kommit att accepteras av den internationella marknaden. SAFE är ett dynamiskt instrument som balanserar frihet och kontroll medan det främjar säkerhet för den globala distributionskedjan. Det är dock viktigt att notera att SAFE bara är

ett ramverk och med detta ämnat som en referenspunkt för såväl tullorganisationer, statliga instanser och ekonomiska aktörer. Detta innebär att trots strävan till standardisering kommer mindre avvikelser inom såväl nationella som internationella tullorganisationer att förekomma även framöver. WCO kommer genom fortsatt arbete att förstärka sin roll genom SAFE, MRA-avtal och olika förmånsprogram, som till exempel AEO, uppmuntra globala standardiserade företeelser och de förmåner de medför.

7 AREX-Systemet

Den Finska tullmyndigheten introducerade sitt deklarationssystem för införsel och utförsel av varor vid namn AREX år 2009, i samband med ikraftträdandet av delreformen av tullkodexen, det vill säga den så kallade säkerhetsreformen. Syftet med AREX-systemet är att erbjuda ett standardiserat system för hanteringen av deklarationer för varor som förs in eller ut ur landet. AREX-systemet har sedan sin gradvisa implementering från år 2010 till år 2011 fungerat som den preliminära resurs vart deklarationer för varor som:

- Förs ut eller in ur landet från länder såväl inom gemenskapen som från så kallade tredje länder.
- Förs in från tredje länder och omlastas, det vill säga transshipment-varor.
- Tillfälligt lagras.
- Skall omdirigeras.

AREX-systemet bildar tillsammans med motsvarande system i övriga medlemsländer en helhet, vars syfte är att hantera och övervaka summariska deklarationer för att bilda en helhetsuppfattning om de försändelser som rör sig in och ut ur gemenskapen. Övergången till ett förnyat digitaliserat system tillåter att summariska deklarationer kan lämnas in på förhand och därmed minimera väntetiden vid till exempel transitering.

Med den information som samlas in genom ekonomiska aktörers inlämnade summariska deklarationer, kan AREX-systemet i samband med gemenskapens tullmyndigheters motsvarande system säkerställa att försändelser har granskats innan de får föras in eller ut ur gemenskapsområdet. I samband med inlämnandet av en deklaration utför AREX-systemet en riskanalys som bland annat baseras på försändelsens ursprung, klassificering

och anmälda slutdestination. Ifall avvikelser uppmärksammas i samband med riskanalysen stoppas försändelsen för ytterligare kontroll.

Tullmyndigheten är skyldig att informera berörda parter ifall deras försändelse har valts ut för kontroll, efter att de har uppvisats. Detta kan således medföra oväntade förseningar för ekonomiska aktörer vilka kan få signifikanta negativa följder genom hela leveranskedjan, då tullmyndigheten av säkerhetsskäl förbehåller sig rätten att utföra inspektioner utan förvarning.

I normala fall kan dessa kontroller undvikas för godkända ekonomiska aktörer vilka innehar AEOS- eller AEOF-certifikaten. Vid en kontroll garanterar dessa certifikat dock förhandsunderrättelse, möjlighet till val av plats av inspektion och prioriterad behandling, ifall tullmyndigheten inte baserat på riskanalysen anser att detta kan ha en negativ inverkan på inspektionens resultat.

Tullmyndighetens elektroniska deklaraionsförfarande kräver att AREX-systemet klarar av att hantera mottagna deklaraioner utan fördröjning. Idag finns det dock inte ännu ett dedikerat register som teoretiskt kunde ersätta de tillstånd och motsvarande dokument som fysiskt måste uppvisas. Som en direkt följd av detta överförs ännu en del av uppgifterna för gällande tillstånd till tullmyndighetens kundregister, för att möjliggöra en framtida övergång till ett helt elektroniskt förfarande.

Den aktör som lämnar in en summarisk införseldeklaraion bör ha ett giltigt EORI-nummer. Ifall den aktör som lämnar in deklaraionen är en transportfirma eller speditör krävs det även att denne besitter en EORI-nummer. Ifall en part saknar en giltig EORI-nummer kan en sådan kostnadsfritt erhållas från tullmyndighetens officiella webbtjänster. Utfärdandet av en EORI-nummer sköts vanligen inom två arbetsdagar. (Finska tullmyndigheten, 2011 s.20–27)

8 Utförande av AEO-revisionen

Mängden tid som krävs för en AEO-revision varierar avsevärt beroende på den ansökande aktörens interna organisations komplexitet och storlek. Det är väsentligt att redan i revisionskedet förbereda sig genom att noggrant kontrollera vilka standarder som bör uppfyllas och vilka dokument som skall hållas tillgängliga. Om aktören sedan tidigare besitter övriga tillstånd kan tullmyndigheten redan inneha uppgifter vilka kan underlätta ansökningsprocessen.

Tullmyndigheten kommer i många fall att sedan tidigare besitta information om den ansökande ekonomiska aktören, till exempel utifrån tidigare tullrevisioner, uppgifter som tillhandahållits vid den ekonomiska aktörens kontinuerliga tullförfaranden eller vid ansökningar av övriga tillstånd. För att ansökningsprocessen skall fortlöpa smidigt rekommenderas det därför att tullmyndigheten i största möjliga utsträckning använder redan erhållen information. Orsaken till detta är att tullmyndigheten kommer att få en extensiv mängd information om den ekonomiska aktören genom dennes ansökan, och de aspekter som presenteras i del 8.4: Självutvärdering och i TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6. I revisionskedet bör det dessutom beaktas att ifall den ansökande ekonomiska aktören är etablerad i gemenskapen och sedan tidigare har tillstånd för att tillämpa ett förenklat förfarande, har flera moment av AEO-kriterierna sannolikt redan tidigare granskats i samband med beviljandet.

Det är tullmyndighetens uppgift att samråda med andra myndigheter, såväl nationellt som internationellt, men den ansökande aktören måste redan i ansökningskedet informera om behovet av detta. Det förväntas att den ansökande aktören förbereder sig på ett tillfredställande sätt för revisionen. Det viktigaste är dock att se till att det finns ett samordnat och smidigt kommunikationsflöde mellan den ansökande ekonomiska aktören och den/de berörda nationella tullmyndigheterna.

(Europeiska kommissionen, 2006 s.9)

8.1 Befintliga tillstånd

En ekonomisk aktör som ansöker om AEO-certifiering skall redan innan ansökan granska vilka befintliga tillstånd som genom bland annat MRA-avtal är direkt jämförelsebara med AEO-kriterierna. Detta kan drastiskt minska den tid som revisionen kräver, men den ansökande bör beakta att tidigare utfärdade certifikat kan behöva återgranskas för att

säkerställa dess fortsatta giltighet.

De standarder som visat sig vara av största relevans är främst olika ISO-standarder. Dessa är till exempel ISO 20858, 28000, 28001, 28004, 14001, 9001 samt ISPS-koden. Det är dock viktigt att notera att en redan utfördas ISO-certifiering inte nödvändigtvis automatiskt innebär att AEO-kriterierna uppfylls. I vissa fall uppfyller ISO-certifieringen bara delvis eller inte alls AEO-kriterierna, vilket trots den tidigare certifieringen kräver kompletterande åtgärder.

Genom artikel 14k.3 i tillämpningsföreskrifterna uppmanas det att säkerhetsgodkända speditörer automatisk skall godkännas av tullmyndigheten. Ett automatiskt godkännande skall dock endast gälla de specifika anläggningarna var aktören beviljats status som säkerhetsgodkänd aktör. Trots att samtliga övriga certifieringar i lämpliga fall skall beaktas i enlighet med artikel 14n.2, ges de certifikat som utfärdats av internationellt ackrediterade certifieringsorgan särskild vikt. Säkerhetsstandarder och säkerhetskrav som utfärdats av internationella organisationer, som till exempel UNECE och är direkt identiska eller direkt jämförbara, skall även medföra särskilda lättnader i ansökningsprocessen.

Artikel 14n.2 påvisar även att slutsatser tagna av experter inom säkerhetsstandarder, solvens, bokföring och skyddsstandarder skall godtas av tullmyndigheterna. Detta skulle då i praktiken kunna innebära att ett sådant utlåtande innehar samma vikt som ett redan utfördas certifikat. I teorin kan alltså en ekonomisk aktör vilken ämnar ansöka om en AEO-status i enlighet med TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 anlita en extern tjänsteleverantör, som till exempel en säkerhetsfirma, för att påvisa att deras säkerhetsstandarder är tillfredställande.

(Europeiska kommissionen, 2014)

Det har dock under certifieringen av Vasaspedition Ab framkommit att externa tjänsteleverantörers utlåtande om säkerhet inte är direkt jämförbara med tullmyndighetens standarder. Detta beror delvis på den ständiga utvecklingen av säkerhetskrav och standarder som AEO-certifikatet baserar sig på. Samtliga tullorganisationer och berörda myndigheter tvingas att kontinuerligt utveckla sina rutiner för att upptäcka nya säkerhetsmässiga hot och förebygga illegal verksamhet genom den internationella distributionskedjan.

TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 skall enligt sin natur som EU-förordning inte ses som en juridiskt bindande rättsakt utan snarare som ett riktgivande dokument. Detta innebär att även artikel 14n.2 endast skall ses som riktgivande. Expertutlåtanden gällande säkerhet avviker genom detta från övriga expertutlåtanden och medför därför inte ett omedelbart godkännande, utan bara en fördel vid en potentiell certifiering.

8.2 Dotterbolag med gemensamma förfaranden

För företag med fler än ett verksamhetsställe räcker det att endast en ansökan lämnas in till den berörda tullmyndigheten, även om de är lokaliserade i olika länder. Tullen kommer efter detta beroende på företagets storlek att besöka de verksamhetsställen som är av störst intresse. I praktiken innebär det att ett verksamhetsställe kan bli säkerhetsgodkänt även utan att ett besök görs. Detta motiveras med att tullen vanligen inte har tillräckliga resurser för att göra besök på större företags samtliga verksamhetsställen och att företag som ansöker om AEO-status vanligen redan i förberedelsestadiet standardiserat sin verksamhet.

Av dotterbolag som implementerar samma standarder och förfaranden i sin tullrelaterade verksamhet förväntas inte nödvändigtvis en skild självutvärdering. Det är möjligt för moderbolaget att lämna in en gemensam självutvärdering för samtliga dotterbolag, vilka följer den nationella lagstiftningens definition av dotterbolag. I ett sådant fall krävs det dock att varje berört dotterbolag lämnar in en egen AEO-ansökan. Detta förfarande gäller inte endast företag vars dotterbolag är etablerade i samma medlemsstat, utan även i fall där moderbolag och dotterbolag finns i fler än ett land. Det är i sådana fall upp till den mest relevanta nationella tullmyndigheten att koordinera med övriga berörda nationella tullmyndigheter. I sådana fall ses även ett europeiskt enhetstillstånd som en fördel.

(Europeiska kommissionen, 2006 s. 12-13)

8.3 Ansökningsprocessen

Ekonomiska aktörer måste fört noggrant utreda vilka fördelar en AEO-certifiering och hur omfattande strukturella förändringarna potentiellt kommer att vara. Detta kan göras genom en kostnads-/nyttoanalys där företagets samtliga avdelningar utvärderas ur ett säkerhetsperspektiv.

Tullen kräver ovillkorligen att alla godkända ekonomiska aktörer har tillräcklig dokumentation av sin verksamhet. Detta är vanligen inget problem inom större företag

eller koncerner då den interna revisionen vanligen kräver att alla moment noggrant och kontinuerligt följs upp, samt att de utvärderas och förbättras. Bland mindre företag förekommer det dock att den interna revisionen förblir bristfällig som ett direkt resultat av dess storlek. Den prioriteras inte eller anses ibland inte ens som nödvändig på grund av antalet anställda eller personer inblandade i processen och övervakas därför inte på samma sätt.

Vad innebär då denna enligt tullen tillräckliga dokumentation? Jag har under möten med tullen vid flera tillfällen tagit upp denna aspekt men jag har dessvärre inte fått något klart svar. I WCO:s riktlinjer framgår det dock att nationella tullorganisationer skall ta hänsyn till de ekonomiska aktörernas storlek och verksamhetsområde för att inte genast under ansökningsförberedelserna avskräcka potentiella framtida AEO-aktörer. Som direkt svar på denna fråga har jag fått exempel som sträcker sig från företagare som använder sig av post-it lappar i sin bil vid tullförfaranden till standardiserade förfaranden vilka baserar sig på fullständiga utredningar av företagets struktur, gjorda antingen av en skild avdelning inom företaget eller en tredje part.

8.4 Självutvärdering (SAQ, Self Assessment Questionnaire)

Självutvärderingen (SAQ), vilken är en obligatorisk del av AEO-certifieringsprocessen har av standardiseringsskäl uppgjorts för att täcka ett så brett område som möjligt. Detta innebär att till exempel en icke-tillverkande ekonomisk aktör inte kommer att besvara frågor som rör produktion av varor. På sådana frågor bör aktören markera avsnittet med ”ej tillämpligt” och ge en kort förklaring eller orsak.

Det är viktigt att komma ihåg att tullmyndigheten inte endast beaktar enskilda svar utan baserar sin utvärdering av en ansökande ekonomisk aktör utifrån ett helhetsperspektiv. Ett icke tillfredsställande svar i självutvärderingen innebär således inte ett omedelbart avslag, utan kan vid behov kompletteras vid ett senare skede. Om möjligt skall även information som tullmyndigheten redan getts tillgång till vid till exempel tidigare utfärdade certifieringar i första hand användas, även om undantag förekommer, för att förebygga en överflödig mängd information. Frågorna skall i regel ges som korta utförliga svar vilka direkt motsvarar den mängd information tullen behöver.

8.4.1 Allmän information om företaget

Inledningsvis skall den ansökande ekonomiska aktören ange allmän information om sin verksamhet. Denna information innefattar bland annat namn, adress, datum för bildandet, EORI-nummer och företagsform. Ifall den ansökande ekonomiska aktörens verksamhet utförs på fler än ett ställe, skall dessa även anges. Det bör även framgå ifall företaget redan innehar några tullförmåner och om en AEO-ansökan vid ett tidigare skede inlämnats.

För att närmare klassificera sin verksamhet skall den ansökande ekonomiska aktören uppge en giltig Nace rev. 2-kod, det vill säga koden för statistisk näringsgrensindelning. Dessa indelningsgrenar är:

- Tillverkare (MF)
- Importör (IM)
- Exportör (EX)
- Tullombud (CB)
- Fraktförare (CA)
- Speditör (FW)
- Samlastare (CS)
- Terminaloperatör (TR)
- Lagerhavare (WH)
- Operatör av container (CF)
- Stuverier (DEP)
- Rederier (HR)

Ifall den ansökande ekonomiska aktören innehar fler än en roll i leveranskedjan skall samtliga Nace rev. 2-koder anges. Företaget skall uppvisa en detaljerad organisationsplan där de olika avdelningarna som finns inom företaget beskrivs samt redogöra för samtliga anläggningar där tullrelaterad verksamhet bedrivs.

Denna grundläggande information skall även innefatta en utredning av företagets personalstyrka och klassificeras som ett stort, litet, medelstort eller mikroföretag enligt nedanstående tabell.

Tabell 4. Klassificering av företag enligt Europeiska Kommissionen EUT L 24/2003.

Företagskategori	Personalstyrka	Omsättning	eller	balansomslutning
Stort	≥ 250	Alla		Alla
Medelstort	< 250	≤ 50 miljoner euro		≤ 43 miljoner euro
Litet	< 50	≤ 10 miljoner euro		≤ 10 miljoner euro
Mikro	< 10	≤ 2 miljoner euro		≤ 2 miljoner euro

(TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 s.145)

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.118, 142–144)

8.4.2 Affärsvolym

Tullmyndigheten kräver en fullständig redovisning av omsättningen för de senaste tre åren som en referenspunkt och kommer på basis av detta utvärdera om en potentiell AEO-certifiering är befogad. Denna information lämnar en stor del av tullens kunder automatiskt redan årligen in, i form av sitt bokslut, men vid ett möte med tullen 4.11.2016 framgick det att omsättningen återigen skall rapporteras vid en ansökan. Likt omsättningen vill tullen utöver det årliga bokslutet att den ansökande aktören skilt inlämnar uppgifter för vinster och eventuella förluster för de tre senaste åren.

Om ett företag som ansöker om AEO-status är nystartat och därmed inte kan uppvisa tre års verksamhet skall informationen markeras som ”ej tillämpligt” varefter beslut tas på andra grunder. Den tidigare affärsvolymen är ett viktigt instrument för att bedöma behov och lämplighet hos en ekonomisk aktör vid en potentiell AEO-certifiering, men det är viktigt att notera att beslut inte baseras på enskilda svar eller uppgifter utan att självutvärderingen beaktas som en helhet.

I detta skede skall även lagerkapacitet rapporteras. De uppgifter som är av störst vikt är antal lager samt dess volym. Detta bör anges i antingen kubik- eller kvadratmeter. Om företaget innehar fler än fem lager, skall endast de fem som anses vara av störst vikt redovisas. Det bör även framkomma vem som äger fastigheten/fastigheterna där lagren finns. Om den ansökande ekonomiska aktören till exempel hyr lagerutrymme av en tredje part bör detta tydligt framkomma, samt information om ägaren vare sig detta skulle vara en privatperson eller ett företag.

För att förutse framtida behov bör den ansökande ekonomiska aktören ange beräknade inköp av varor för de kommande två åren i både värde och kvantitet. Utgående från relevans bör den ansökande även dela upp inköpen per leverantör. Relevanta varor skall

även underkategoriseras i varor som tas emot eller avhämtas från skatte- eller tullager.

Om den ansökande är ett producerade företag skall även volymen av de varor som beräknas ingå i tillverkningsprocessen redovisas för två år framöver. Det är viktigt att i detta skede åtskilja råvaror som till exempel järnmalm från halvfabrikat, det vill säga komponenter. Samtidigt skall även förväntade kvantitativa och värdemässiga resultat av tillverkningsprocessen anges.

Samtliga ansökande ekonomiska aktörer bör ange den förväntade försäljningsvolymen i såväl kvantitet som värde för de kommande två åren. Om det anses vara relevant skall även detta redovisas per köpare och såld vara/tjänst i fråga.

Utöver detta skall den ansökande även undersöka och meddela samt beskriva större potentiella strukturella förändringar inom företaget eller inom leverantörskedjan.

(Europeiska kommissionen, 2016 s.32–33, Enkät för självutvärdering s.3)

8.4.3 Tullstatistik

Detta avsnitts syfte är att undersöka vilka tullrutiner den ansökande ekonomiska aktören antingen tidigare eller inför ansökan har implementerat samt vilka rutiner som kräver vidareutveckling.

Det är väsentligt att senast i detta skede redogöra vem som tullklassificerar relevanta varor och hur detta i praktiken sköts. Tullmyndigheten rekommenderar att det skall finnas ett specifikt tillvägagångssätt, som till exempel en Excel-fil, var varje varus artikelnummer sammankopplas med en speciell varukod för att möjliggöra en lättöverskådlig helhet. Denna fil kan även innehålla uppgifter om varornas tulltaxa och övriga avgifter som kan tillkomma. Aktören bör även ge en översikt av varor vars tulltaxor är kopplade till låga tullar, låg moms och/eller låg punktskatt samt på vilka grunder dessa är sammankopplade. Den ansökande ekonomiska aktören kan med fördel undersöka om det finns tullförmåner som är kopplade till de specifika varor som den handlar med.

Om det finns en skäligen risk att missbruk av förmånstullar förekommer, till exempel genom felaktig ursprungsangivelse, bör den ansökande påvisa vilka rutiner som implementerats för att säkerställa importerade varors ursprungs riktighet.

För att undvika felaktiga tull- och momsvärden på varor bör rutinerna beakta;

Figur 1. Aspekter som bör beaktas för att undvika felaktiga tull- och momsvärden.

- ✓ Vilka Incotermer som används.
- ✓ Förhållande mellan köpare och säljare enligt vad som avses i EG-förordningen och hur detta förhållande kan påverka priset på de importerade varorna.
- ✓ Restriktioner för köparens förfogande över varorna.
- ✓ Om försäljningen eller priset är beroende av något villkor eller annan faktor för vilken något värde inte kan bestämmas i samband med värderingen av varorna.
- ✓ Royalty och licensavgifter för de importerade varorna, som skall betalas antingen direkt eller indirekt av köparen enligt försäljningsvillkoren.
- ✓ Arrangemang enligt vilka en del av intäkterna vid efterföljande återförsäljning, förfogande eller användning går direkt eller indirekt till säljaren.
- ✓ Kostnader som köparen åsamkats (men som inte ingår i priset) för provisioner eller mäklararvoden (ej köparprovisioner) eller för containrar och emballage.
- ✓ Varor och/eller tjänster som köparen levererat gratis eller till lägre kostnad för användning i samband med produktion och försäljning för export av de importerade varorna.
- ✓ Andra kostnader än de som hänger samman med leverans av de importerade varorna, som är inkluderade i det pris som skall betalas.
- ✓ Hur känner den person som gör deklarationen till eventuella kostnader som inte är direkt kopplade till en försändelse?

(TAXUD/2006/1450 s.36)

Den sista punkten i ovanstående figur hänvisar till den kunskap som personen vilken utför kontroller om felaktiga tullvärden bör besitta. Samtidigt som AEO-kriterierna i sin revision från maj 2016 stipulerar att ansvarspersonen som är direkt kopplad till AEO-certifikatet besitter minst tre års erfarenhet av förtullningspraxis, skall tullmyndigheten även godkänna övriga expertutlåtanden (vilket anges i artikel 14n.2 i tillämpningsföreskrifterna, samt nämnts i del 8.1: Befintliga tillstånd), även om ifrågavarande person inte besitter en enligt tullmyndigheten definierad tillräcklig tidsmässig kunskap. (Europeiska kommissionen, 2016 s.34, Europeiska kommissionen, 2014)

8.4.4 Tidigare efterlevnad

Företagsledningen, eventuella juridiska ombud och främst den person som ansvarar för AEO-ansökan, får inte under de senaste tre åren ha begått någon allvarlig överträdelse av tullförordningarna för att en certifiering skall vara möjlig. En överträdelse kan dock förbises om den av tullmyndigheten anses vara av lindrigare natur och det kan påvisas att den ekonomiska aktören har vidtagit åtgärder för att undvika liknande framtida situationer. En AEO-certifiering medför ett stort ansvar, varför tullmyndigheten förbehåller rättigheten att suspendera eller till och med omedelbart avslå en ansökan ifall de finner belägg för det.

För att undvika dylika situationer bör samtliga överträdelser meddelas till tullmyndigheten innan en ansökan lämnas in. Efter att situationen noggrant har utvärderats kommer tullmyndigheten meddela om en certifiering genast är möjlig eller om vidareutveckling av rutiner krävs.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.149-151)

8.4.5 Redovisnings-, logistiksystem och redovisningsspår

Den ansökande ekonomiska aktören bör tillämpa ett bokföringssystem som följer de allmänt godtagbara redovisningsprinciperna för sitt huvudsakliga verksamhetsland, det vill säga det medlemsland där räkenskaperna förs. Detta krävs för att skapa ett gemensamt system för ekonomiska aktörer som är verksamma i mer än ett land och för att motverka avvikelser mellan verksamhetsställen samt för att underlätta kontroller baserade på företagets bokföring.

Artikel 14i b i tillämpningsföreskrifterna stipulerar att den ekonomiska aktören skall ge tullmyndigheten tillträde till sin tullbokföring och vid tillämpliga fall även transportbokföring. Detta förutsätter dock inte att den ekonomiska aktören ger tullmyndigheten elektronisk tillgång till dess datasystem utan kan även tillhandahålla denna information i fysiskt format. Tillträdet kan ges i form av papperskopior, ifall mängden information är begränsad, lagringsenheter som till exempel externa hårddiskor eller CD-rom, eller genom elektroniskt tillträde till företagets databas. Detta innebär alltså att tullmyndigheten skall ha tillgång till den ekonomiska aktörens bokföring och relevant information som kan anses nödvändig vid en AEO-revision oavsett var denna information fysiskt lagras eller hur denna erhålls.

Om informationen lagras antingen elektroniskt eller fysiskt av en tredje part måste denne även uppfylla de säkerhets- och återhämtningskrav som ställs på den ansökande ekonomiska aktören. I ett möte med tullen 4.11.2016 uppgav Sture Skinnar att detta förfarande är högst ovanligt för större företag som vanligen har en egen IT-avdelning, men kan förekomma hos små- och medelstora företag då IT-tjänster läggs ut på entreprenad antingen av praktiska eller säkerhetsmässiga orsaker. Det är därför osäkert hur detta kan påverka mindre företag med under tio anställda (så kallade mikro-företag enligt TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6) som Vasaspedition Ab vid en AEO-revision.

Om den sökande önskar uppnå AEOC- eller AEOF-certifiering måste även redovisningssystemet kunna särskilja gemenskapsvaror från icke-gemenskapsvaror.

Informationen skall, oavsett om den ges fysiskt eller virtuellt, delas i ett sådant format så att tullen har möjlighet att behandla den, då tullen inte har tillgång till samtliga databehandlingsprogram.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.40)

Den ansökande ekonomiska aktören förbehåller sig även att upprätthålla revisionsspår och möjligheten att smidigt följa dessa. Med detta kräver Europeiska Kommissionen att samtliga moment i varuflödet i en operativ verksamhet skall kunna spåras tillbaka till enskilda förfaranden och dess ursprung. Om den ansökande ekonomiska aktören inte vid en AEO-revision kan uppvisa tillräckliga interna revisionsspår, kan detta motivera ett omedelbart avslag för en AEO-certifiering.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.151-155)

8.4.6 Internrevision

Trots att internrevision enligt finländsk lagstiftning inte är obligatorisk, krävs ett tillfredställande internkontrollsystem för att uppnå en AEO-status, oavsett dess specifika natur. För att en ekonomisk aktör skall anses som en lämplig kandidat för en AEO-status måste denne bevisa att samtliga rutiner regelbundet granskas och att alla förändringar i sin helhet dokumenteras på ett sådant sätt att all berörd personal har tillgång till dem. Revisionen skall dock främst utformas på ett sådant sätt att den på ett effektivt sätt upptäcker felaktiga eller olagliga transaktioner.

Denna revision kan utföras av en tredje part eller skötas inom företaget. Det bör noteras att kraven för denna revision skall motsvara omfattningen av den verksamhet som den ansökande ekonomiska aktören bedriver. (Europeiska kommissionen/2006/1450 s.155)

För SME-företag kan detta anses som en något onödig rutin då en person ofta tilldelas flera ansvarsområden. I praktiken kan en person genom detta sannolikt komma att granska sin egen verksamhet och måste då förhålla sig särskilt objektiv till de interna processerna.

För att lösa detta problem har Vasaspedition Ab utvecklat en extensiv säkerhetsplan där de interna rutinerna samt hur de granskas presenteras. Trots att företaget i sin helhet endast sysselsätter fem personer (medräknat styrelsen), har de olika interna rollerna som till exempel den säkerhetsansvariga, den ansvariga för tullärenden samt den person ansvarig för kontroll och hantering av gods, fördelats på ett sådant sätt att ingen enskild person ensam kan utvärdera sina egna uppgifter vid en internrevision. Detta kan i implementeringsstadiet medföra något tidsmässigt ineffektiva rutiner, men de är beräknade att på sikt ge en förbättrad översikt av företagets verksamhet. Den interna revisionen medför genom detta, trots sin frivilliga natur enligt finländsk lagstiftning, ett mervärde för de företag som väljer att implementera den.

Enligt TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 måste samtliga ekonomiska aktörer som ämnar ansöka om en AEO-status påvisa en tillfredställande dokumenterad rutin för internrevision. Ifall den ansökande ekonomiska aktören inte kan uppvisa detta vid en AEO-revision, har tullmyndigheten i enlighet med TAXUD/B2/047/2011 – Rev6. rätten att omedelbart suspendera eller till och med förkasta ansökan.

I den medföljande rapporten för internrevision bör strukturen framgå där relevanta revisionsrisker tydligt framkommer. Dessa har i Vasaspedition Ab:s fall ansetts vara: inneboende risk, kontrollrisk och upptäcktsrisk. För att garantera den inre revisionens tillförlitlighet skall den inneboende risken och kontrollrisken i kombination med upptäcktsrisken ses som den överhängande revisionsrisken och ges särskild vikt genom den interna revisionsprocessen.

Den inneboende risken som till exempel svåröverskådliga eller komplexa förhållanden, såväl för den interna verksamheten som för externa tjänsteleverantörer, har inom Vasaspedition Ab minimerats genom kontinuerliga uppföljningar, fortlöpande

säkerhetsutbildning för personal samt företagsledningens särskilda erfarenhet inom verksamhetsområdet.

Kontrollrisken, det vill säga risken att företagets interna kontroll inte förhindrar, upptäcker eller korrigerar avvikelser har likt den inneboenderisken minimerats genom fortlöpande utbildning av personal och styrelse. Samtliga inom företaget verksamma personer förbinder sig genom godkännandet av säkerhetsplanens rutiner för rekrytering och åtgärder under arbetsförhållandet, att omedelbart anmäla avvikande verksamhet till den av styrelsen utsedde säkerhetsansvariga.

Även om inga kontrollrisker upptäcks beaktar Vasaspedition Ab det faktum att det är omöjligt att helt undvika kontrollrisker oavsett hur väl utformad rutinen för den interna revisionen är. Vasaspedition Ab strävar därför till att genom processen kontinuerligt utveckla de mekanismer som används för att ytterligare öka tillförlitligheten.

Upptäcktsrisken innebär risken för att felaktigheter inte upptäcks i samband med en intern revision. För att undvika detta skall resultatet av varje intern revision granskas av samtliga styrelsemedlemmar vars särskilda erfarenheter kan intygas genom erhållna säkerhetscertifikat, tidigare erfarenhet av tillämplig bransch eller annan relevant utbildning, och därmed minimera upptäcktsrisken.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.155-158)

8.4.7 Varuflöde

För att garantera ett säkert varuflöde måste de rutiner för mottagande, förvaring, och överlåtelse av gods dokumenteras. Dessa rutiner skall ta hänsyn till ifall den ansökande ekonomiska aktören är ett tillverkande eller ett icke-tillverkande företag, då detta avsevärt påverkar denna dels omfattning. Vasaspedition Ab, vilket är det företag detta examensarbete baserar sig på, är till sin natur ett icke-tillverkande företag. Detta innebär att jag som skribent saknar en lika ingående kunskap inom denna specifika del, då jag personligen inte tagit del av tullmyndighetens tänkbara rutiner för AEO-certifiering av tillverkande SME-företag. Med orsak av detta kommer jag att hänvisa informationen gällande produktionslinjer till TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 s. 156-157, och ytterligare poängtera vikten av en dedikerad kontaktperson vid tullmyndigheten. Det bör även beaktas att alla ansökande ekonomiska aktörer beaktas individuellt och att två företag, trots möjliga likheter i dess struktur, inte nödvändigtvis är direkt jämförbara.

Vid granskning av gods bör samtliga kollin noga kontrolleras och bokföras antingen i ett ERP-system eller till exempel en dedikerad Excel-fil för att möjliggöra en tillförlitlig uppföljning. Kontrollen av ankommande gods kan till exempel följa en sju-punkts kontrollprocedur där alla sidor, ovansida, undersida och dokument samt förseglingar granskas. Utöver detta bör det även avsändare, fraktförare, mottagare, avhämtningsställets och slutdestinationens adress och tid, antal kollin, vikt och vid behov DG-märkning.

Vid internationella transporter bör det även framgå var fraktsedeln uppgjorts och vem som uppgjort den, förpackningssätt, uppgifter om förtullningstekniska anvisningar samt benämning för den berörda varans art (till exempel farligt gods).

För att säkerställa företagets frakt- och förtullningsaktiviteter kan även försändelser granskas genom tullmyndighetens elektroniska tjänster:

- AREX-systemet för summariska deklarationer.
- NCTS-systemet för transitering.
- Exportsystemet ELEX vid Intrastat-deklarationer för export och import.
- Importförtullningssystemet ITU.
- Tullmyndighetens direkta meddelandedeklarering.

(Europeiska Kommissionen, 2016 s.171-179)

8.4.8 Tullrutiner

För SME-företag kan det tänkas att externa tjänsteleverantörer anlitas i förtullningssyften. Det är därför viktigt att komma ihåg att det slutgiltiga ansvaret gällande tullvärdet och tillräcklig beskrivning av varans natur som till exempel dubbel användning faller på tillverkaren. Tillverkaren är även skyldig att informera om eventuella produkter som omfattas av handelslicenser som till exempel jordbruksprodukter eller textilier.

Samtliga förtullningar bör basera sig på etablerade rutiner vilka kan garantera att de innehåller korrekt, komplett och aktuell information. Dessa rutiner bör även innefatta hur

eventuella fel upptäcks samt hur information om dessa smidigt kan vidarebefordras till företagets utsedda säkerhetsansvariga och till tullmyndigheten. (Europeiska kommissionen, 2016 s.158)

8.4.9 IT-system och dokumentationssäkerhet

Största delen av den information som behandlas inom all tullrelaterad verksamhet är idag digital. För att trygga IT-verksamheten måste den ansökande ekonomiska aktören uppvisa tillfredställande säkerhetsmässiga rutiner genom vilka denne förebygger eventuella hot mot dess verksamhet. Dessa säkerhetsmässiga rutiner bör innefatta informationstekniska säkerhetsåtgärder vilka motverkar obehörigt intrång genom användning av brandväggar och antivirus, men även påvisa hur verksamheten kan fortsätta vid en eventuell störning av dataflödet. Den ekonomiska aktören skall redogöra hur datorsystemet är uppbyggt inom organisationen och hur information sparas. Det skall framgå vem som ges tillgång till specifik information och hur detta övervakas.

Det smidigaste sättet att påvisa dessa aspekter är att utarbeta en heltäckande säkerhetsplan där all verksamhet redogörs. Säkerhetsplanen bör i detta syfte påvisa hur virtuell information och fysiska dokument sparas samt säkerhetskopieras.

För SME-företag kan det visa sig fördelaktigt att upplåta skyddandet, sparandet och återhämtandet av data till en tredje part, då denna verksamhet kräver konstant övervakning och uppdatering. SME-företag kan även till följd av sin begränsade struktur sakna resurser för att garantera dessa aspekter. Detta är en rutin som Vasaspedition Ab valt att övergå till sedan deras privata server utsattes för angrepp. Trots att ingen data i deras fall förlorats och ingen information stulits, valde styrelsen att upplåta säkrandet av företagets IT-system till Digia Oyj, vilka även tillhandahåller statliga instanser som till exempel tullmyndighetens IT-system.

Det är dock viktigt att säkerställa att den externa tjänsteleverantören är förmögen att uppnå den standard som branschen kräver. Detta kan bland annat granskas genom erhållna säkerhetsrelaterade certifieringar och referenser. Vid anlitaandet av en tredje part är det även väsentligt för en blivande AEO-aktör att uppgöra ett sekretessavtal där den externa tjänsteleverantören garanterar att all information hålls hemlig och att de kontinuerligt övervakar detta.

För att underlätta denna process har WCO i samråd med europeiska kommissionen utarbetat ett standardavtal för inledande av samarbetsförhållande med externa tjänsteleverantörer. Detta standardavtal förpliktar tredje parter att uppehålla samma nivå av sekretess och kontroll av inre verksamhet som den AEO-aktör de ingått avtalet med.

Att som en extern tjänsteleverantör ingå ett långsiktigt samarbetsförhållande är således ett stort antagande av ansvar och skall inte ingås utan noggrann eftertanke. Vid ett möte med tullen i Vasa förklarade de att detta skall fungera som ett långsiktigt incitament för ekonomiska aktörer att framöver även själva ansöka om en AEO-certifiering. Vid samma möte underströk de att en AEO-certifiering inte lämpar sig för samtliga ekonomiska aktörer, och att detta är ett försök att trygga leveranskedjan även utanför WCO:s direkta målgrupp.

(Europeiska kommissionen, 2016 s.160-161)

8.4.10 Ekonomisk solvens

Utöver de krav på utredande av ekonomiska uppgifter som framkommer i del 8.4.2 Affärsvolym och TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6, kräver tullmyndigheten en fullständig utredning av den ansökande ekonomiska aktörens ekonomiska ställning. Som nämnts i del 3 skall en AEO-certifiering förbli kostnadsfri men denna utredning krävs för att säkerställa att den ansökande ekonomiska aktören kan fullfölja de åtaganden en potentiell certifiering innebär.

I praktiken innebär detta att tullen kan kräva aktuella årsredovisningar och kontobesked för de tre senaste åren för att utvärdera företagets ekonomiska solvens. Ifall den ansökande ekonomiska aktören är ett nystartat företag skall denne uppvisa relevant ekonomisk information som till exempel kontoutdrag, prognoser för resultat- och balansräkning eller ett expertutlåtande från gällande finansinstitut.

Ifall den ansökande ekonomiska aktören känner till eventuella faktorer som kan påverka den framtida ekonomiska situationen skall detta ovillkorligen meddelas i samband med en AEO-ansökan. Utelämnandet av sådan information kan leda till ett omedelbart avslag och en suspendering på upp till tre år.

8.4.11 Kunskaper och yrkeskvalifikationer

Tullmyndigheten förutsätter att den person som utför tullformaliteter besitter minst tre års erfarenhet av området. Detta kan till exempel bevisas genom arbetsintyg och suppleras med utbildning utförd innan eller under arbetsförhållandet. I ett möte med tullmyndigheten i Vasa underströk de även vikten av Luftfartsstyrelsens utbildning för säkerhetsansvariga personer, (FINSECPRO, Lentorahdin turvavastaavan peruskoulutuksen) vilken ordnas i samarbete med IATA. Denna två dagar långa utbildning ämnar att vidareutveckla redan etablerade personers kompetenser inom flygtransport och lämpar sig därför utmärkt för till exempel speditörer.

(Europeiska kommissionen, 2016 s.163)

8.4.12 Säkerhet och skydd

För att kvalificera för en AEO-certifiering bör den ansökande ekonomiska aktören utföra hot- och riskbedömningar för sin interna och externa verksamhet. Som nämnts i tidigare avsnitt i detta examensarbete görs detta smidigast genom att uppgöra en säkerhetsplan där samtliga anläggningar utvärderas och tilldelas ansvariga personer samt ersättare. I denna säkerhetsplan bör det även framgå vilka kontinuiteter som finns utarbetade för olika situationer. Tullmyndigheten kräver även en rapport på tidigare potentiella säkerhetsavvikelse, deras inverkan på verksamheten och hur dessa skall förebyggas i framtiden.

I denna utvärdering skall det redovisas hur de byggnader där operativ verksamhet utförs skyddas mot obehörigt tillträde. Detta kan i praktiken innebära att byggnaderna i fråga har utrustats med högkvalitativa lås (till exempel Abloy-Exec.), rörelsesensorer, kameraövervakningssystem eller att de genom byggnadsmässiga åtgärder förhindrar obehörigt tillträde. Utvärderingen bör även innefatta rutiner för passagekontroll av arbetstagare och besökare.

För arbetstagare skall id-kort försedda med bild och elektroniskt chip (enligt Finavias standard) ovillkorligen bäras. Det rekommenderas även att besökare tilldelas ett liknande id-kort. Vid SME-företag kan dock besökare skriva in sig någon form av loggbok och därefter endast röra sig i fastigheten tillsammans med en av företaget utsedd följeslagare. Externa tjänsteleverantörer skall även uppfylla dessa krav. AEO-standarden kräver dessutom att extern verksamhet, som till exempel fastighetsskötsel, utförs under utsedd

personals övervakning. Detta försvårar avsevärt extern verksamhet som utförs utanför vanlig kontorstid om AEO-aktören inte bedriver verksamhet dygnet runt. Detta kan dock lösas genom att inte tillåta extern verksamhet vid AEO-aktörens verksamhetsställen utanför arbetstid.

Utöver detta skall den ansökande aktören även presentera en anläggningsplan för de verksamhetsställen var operativ verksamhet utförs. Detta krävs då tullmyndigheten även internt vill utvärdera den ansökande ekonomiska aktörens verksamhetsställe ur ett säkerhetsperspektiv.

(Europeiska kommissionen, 2016 s.162-167)

8.4.13 Logistikprocesser

Ifall den ekonomiska aktören internt sköter sina logistikprocesser skall det redogöras hur obehörigt tillträde och potentiell illegal verksamhet förebyggs. Den ansökande ekonomiska aktören skall påvisa hur lastenheter såsom containrar och transportboxar säkras, till exempel genom ISO-standarder av förseglingar. Ifall den ansökande ekonomiska aktören inte är ägare till de lastenheter som används skall denne redogöra hur dessa underhålls/repareras, förvaras och överläts.

Speditörer som Vasaspedition Ab använder vanligen lastenheter som ägs av tredje parter som till exempel tillverkare, och kan därmed avsäga sig ansvaret för intern kontroll av gods infall godkända förseglingar använts vid tillverkningsprocessen. Detta innebär att den externa kontroll av gods som utförs måste följa högsta möjliga standard och att gods i tillämpliga fall ytterligare granskas av till exempel Finavia, vilka har tillgång till lämplig utrustning. Logistikprocessen baseras därmed på tillit på att samtliga berörda parter uppfyller säkerhetskraven, vilka säkerställs genom avtal och stickprov. Alla berörda parter bör med orsak av detta noggrant kontrollera varje försändelse och ovillkorligen anmäla misstänkt eller avvikande verksamhet till tillämplig myndighet. Ekonomiska aktörer bör beakta att det trots detta slutligen är deras ansvar att samtliga säkerhetskrav uppfylls, även när externa tjänsteleverantörer anlitas.

Inkommande och utgående gods måste noggrant bokföras, kontrolleras och utvärderas ur ett säkerhetsperspektiv för att garantera ett ostört varuflöde. Det skall därför i den tidigare nämnda säkerhetsplanen tydligt framgå vem företaget personligen har utsett som säkerhetsansvarig och vilka rutiner som uppgjorts för att kontrollera rörelsen av varor. (Europeiska kommissionen, 2016 s.173)

8.4.14 Varulager

Byggnadsöversikten som nämns i del 8.4.12: Säkerhet och skydd, skall även innefatta de områden som används som permanenta eller tillfälliga lager. Rutinerna för lagerhantering skall dokumenteras och innehålla information om:

- Varor med olika risknivåer hålls åtskilda och på vilket sätt.
- Hur oriktigheter upptäcks och förebyggs.
- Hur ofta inventering av lagersaldon utförs och av vem.
- Hur varor tilldelas en specifik plats för lång- och korttidsförvaring.
- Ifall utomhuslager används och vilka ytterligare åtgärder som implementerats för att trygga en ostörd förvaring.

I denna del är det väsentligt att företagets storlek och typen av varor som hanteras beaktas. Ovanstående kriterier skall implementeras i samråd med TAXUD/B2/047/2011 – Rev.6 och särskilt beakta storleken på den ansökande ekonomiska aktörens lager, vilket kan omfatta allt från ett enskilt rum i en kontorsbyggnad, till flera anläggningar inom eller utanför gemenskapen.

(Europeiska kommissionen, 2016 s.174-176)

9 Sammanfattning och avslutande ord

Jag har under den hittills drygt sex månader långa AEO-certifieringsprocessen, vilken utförs för Vasaspedition Ab:s räkning, påträffat en rad unika problem som krävt ytterst kreativa lösningar för att omarbete Europeiska Kommissionens riktlinjer för ett icke-tillverkande SME-företag. Dessa problem har uppstått trots att Vasaspedition Ab genom sin interna struktur möjliggör en smidig och dynamisk överblick av både dess interna och externa verksamhet.

Utöver de Anpassningar som tillämpats som en direkt följd av skillnader mellan SME-företag och större internationella koncerner, har jag genom hela processen underskattat hur mycket tid som krävs för varje moment. Detta har resulterat i signifikanta avvikelser från den initiala tidsplanen. Tullmyndigheten representant Sture Skinnar berättade vid ett möte 4.11.2016 i Vasa att endast förberedelserna kan ta upp till tre månader, ifall en speciell arbetsgrupp dedicerats och ges omedelbar tillgång till all relevant information. Efter detta följer en tre till sex månader lång revisionsperiod. Eftersom att AEO-certifieringen i samband med detta examensarbete fungerat som ett pilotprojekt, är det svårt att uppskatta mängden tid som i framtiden krävs ifall en arbetsgrupp skulle tilldelas ett liknande projekt.

Vasaspedition Ab sysselsätter endast fem personer, vilket innebär att en stor del av verksamheten överläts till externa tjänsteleverantörer. Detta har i den dagliga verksamheten visat sig vara en stor fördel, men i detta fall har det resulterat i ett förhållandevis långsamt informationsflöde mellan företaget och tredje parter.

På initiativ av den finländska tullmyndigheten har denna AEO-ansökan för ett icke-tillverkande SME-företag till stor del utförts på svenska och därmed blivit den första i sitt slag i Finland. Detta har även medfört vissa unika utmaningar bland annat i form av avvikande direktiv från tullmyndighetens olika avdelningar. Lyckligtvis förblev detta inget problem då vi efter någon månad tilldelades en specifik kontaktperson, vilken därefter ansvarade för alla de frågor som uppstod i samband med den tullrelaterade verksamheten. Utöver dessa svårigheter har även externa faktorer som kompatibilitetssvårigheter med olika operativsystem och tullmyndighetens officiella tjänster påverkat arbetets framskridande. Trots att tullmyndigheten vill att en AEO-ansökan och dess tillhörande bilagor behandlas helt elektroniskt, har jag påträffat ett överraskande stort antal ”döda länkar” och systemkrascher. Detta gäller såväl för den finländska tullmyndighetens som Europeiska

Kommissionens officiella webbsidor, och har medfört svårigheter då väsentliga dokument hänvisar till specifika källor som inte längre är aktiva. Trots att alternativa källor ofta kan hittas, hindrar detta problem avsevärt framskridandet av arbetet.

Trots att AEO-programmet utlovar en rad ekonomiska förmåner och säkerhetsmässiga förenklingar, vill jag understryka vikten av en ingående undersökning av organisationens struktur för SME-företag som överväger en AEO-certifiering. Europeiska Kommissionen är tydlig med att deras målsättning inte är att samtliga ekonomiska aktörer inom gemenskapen skall uppnå en AEO-certifiering. SME-företag bör därför uppgöra en kostnads-/nyttoanalys där samtliga potentiella fördelar och nackdelar framkommer. Enligt Europeiska Kommissionen kommer en AEO-certifiering i sig själv alltid att förbli kostnadsfri, men det är väsentligt att notera de kostnader som medföljer anpassandet till och upprätthållandet av dess standarder.

I Vasaspedition Ab:s fall har förberedelser och utvärderingar av vilka förmåner de specifikt kan erhålla noggrant utförts. Detta möjliggör en fortsatt smidig process och har sedan ett tidigt skede bevisat att fördelarna överväldigande uppväger nackdelarna. Certifieringsprocessen inleder nu revisionskedet, vilket utförs av den finländska tullmyndigheten. Det förväntas att Vasaspedition Ab erhåller en AEOF-certifiering inom sex månader.

10 Källförteckning

European Commission, Taxation and Customs Union, 2017. *Authorised Economic Operator (AEO)*[Online]

http://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo/authorised-economic-operator-aeo_en#what_is
[Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Referensmaterial för MRA-avtal och AEO-logo.

Europeiska Kommissionen, 2009. *2 Tillämpningskodex*. [Online]

<http://docplayer.se/4771742-Innehallsfor-teckning-till-tillampningskodexen-allmannatillampningsforeskrifter.html> [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Bilaga 2 tillämpningskodex. Källan är för tillfället endast läsbar på en tredje parts webbsida p.g.a. ständigt återkommande tekniska problem med EU:s officiella webbsida. Källan har vid upprepade tillfällen kontrollerats för att säkerställa dess validitet.

Europeiska kommissionen, Generaldirektorat för skatter och tullar, 2006. *Godkända ekonomiska aktörer, TAXUD/2006/1450*. [Online]

http://ec.europa.eu/ecip/documents/who_is/aeo_guidelines_sv.pdf [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Tidigare version av TAXUD/2006/1450. Obs, skall endast användas som referensmaterial för tidigare förfaranden.

Europeiska kommissionen, Generaldirektorat för skatter och tullar, 2016. *Godkända ekonomiska aktörer, TAXUD/B2/047/2011 - Rev-6*. [Online]

http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/aeo_guidelines_sv.pdf [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Uppdaterad version av TAXUD/2016/1450. Dokument erhållet direkt av finska tullens representant.

Europeiska kommissionen, 2014. *Genomförandeförordning (EU) nr 889/2014*. [Online]

[http://publications.europa.eu/resource/cellar/90dc0870-2445-11e4-8c3c-](http://publications.europa.eu/resource/cellar/90dc0870-2445-11e4-8c3c-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_2)

[01aa75ed71a1.0023.02/DOC_2](http://publications.europa.eu/resource/cellar/90dc0870-2445-11e4-8c3c-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_2) [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Nr 889/2014, uppdaterad för förändringar i AEO-certifieringskrav maj 2016.

Finska Tullmyndigheten, 2010. *Styrkande av gemenskapsstatus med ett T2L-dokument eller ett annat godtagbart dokument.* [Online]

http://tulli.fi/sv/artikel/-/asset_publisher/tavaroiden-yhteisoaseman-todistaminen-t2l-asiakirjalla-tai-muulla-hyvaksyttavalla-asiakirjalla [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Finska tullens officiella förfarande för styrkande av gemenskapsstatus med T2L-dokument. Senaste versionen.

Finska Tullmyndigheten, 2011. AREX Deklarationssystem för införsel och utförsel av varor. [Online]

http://tulli.fi/documents/2912305/3804382/AREX_deklarationssystem_beskrivning.pdf/6727322d-3658-4ca9-b88f-240b6624bffa?version=1.0 [Hämtat 10.4.2017]

Kommentar: Tullmyndighetens officiella direktiv gällande användandet av AREX-systemet.

Handy Shipping Guide, 2016. *AEO Certification Shows Shippers Freight Forwarding Agents Are More Credible Says BIFA.* [Online]

http://www.handyshippingguide.com/shipping-news/aeo-certification-shows-shippers-freight-forwarding-agents-are-more-credible-says-bifa_7038 [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Artikel skriven för [handyshippingguide.com](http://www.handyshippingguide.com) efter AEO förnyelse 2016.

Källans seriositet okänd. Skall ge inblick i marknadens syn på AEO-certifiering.

Taxation and Customs Union, 1992. *Customs Community Code.* [Online]

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:l11010&from=SV> [Hämtat 19.2.2017]

Kommentar: Senaste versionen av CCC (Customs Community Code). Utfärdat av Europeiska kommissionens utskott för tullförfaranden.

World Customs Organisation, 2016. *Facilitation, instruments and tools.* [Online]

http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/~/_/media/44CD2A61602444B392BFC03A98788AA9.ashx

[Hämtat 1.12.2016]

Kommentar: World Customs Organisations riktlinjer för implementerandet av AEO-programmet.

UNECE, 2012. *Trade facilitation implementation guide*. [Online]

<http://tfig.unece.org/contents/authorized-economic-operators.htm>

[Hämtat 1.12.2016]

Kommentar: UNECE:s officiella definition av AEO-programmet.